

[Rytter.]

almindelige borgerlige Straffelov og derfor medføre langt mindre Straf. Jeg vil henstille til den højtærede Justitsminister at overveje Spørgsmaalet, og jeg tror, det haster; jeg tror, det haster, forinden denne Følelse af Uret, som mange gaar og nærer, sætter sig for fast. Den er nemlig temmelig stor, for netop fordi vi er begyndt med Bunden, er Situationen den, at mange af de paagældende siger: ja, men Herregud, det, jeg har gjort, er ikke værre end det, han har gjort! — og saa angiver de andre Folk. Det er man fri for i Norge, hvor man begyndte med de store Forbrydere. Jeg er fuldstændig klar over, at det er ikke populært, det, jeg siger, men jeg tror, vi skal lade høre fra os her inde fra Rigsdagen, og jeg har ogsaa gjort mit til, at dette Spørgsmaal rejses.

Det næste Spørgsmaal, jeg vil omtale, rejser jeg ogsaa paa egne Vegne, og mine Udtalelser er i nogen Grad rettet mod det ærede Medlem Hr. Steincke, idet det ærede Medlem sagde, at paa det Punkt var vi enige; saadan forstod jeg det ærede Medlem. Men det er ikke helt rigtigt. Det drejer sig om de Folk, der har kæmpet paa Østfronten og kun har gjort det; dem maa man efter min Mening ikke straffe. Jeg er selvfølgelig ked af, at den højtærede Justitsminister og jeg, som indtil Oktober Maaned i Fjor stod fuldstændig enige om dette Spørgsmaal — og var kede af, at vi ikke havde stillet Ændringsforslag til det oprindelige Straffelovsforslag, det pinte os begge, at vi ikke havde gjort det —, nu ikke længere er enige. Jeg ved, at Justitsministeren er blevet omvendt af Argumenter, der er kommet frem. For mit Vedkommende er det gaaet modsat. De Argumenter, der er kommet frem, og ligeledes de Oplysninger, jeg har faaet senere, har bestyrket mig i min Antagelse, saa at jeg er endnu mere af den absolutte Overbevisning, at de Folk bør ikke straffes.

Naar vi skal til at straffe et Menneske, maa vi bedømme ham ud fra den Atmosfære, han færdedes i, ud fra det Milieu, han stod i. Den Atmosfære, de paagældende levede i, var denne — det vil jeg gerne minde om —, at alle danske Regeringer, det være sig Ministeriet Stauning, Buhl eller Scavenius, indtog et bestemt Standpunkt, og dette Standpunkt maatte selvfølgelig være en Rettesnor for Befolkningen. Man siger nu, at de danske Regeringer indtog dette Standpunkt under Tvang. Efter min Mening er det ikke rigtigt. Jeg synes ikke, at vi her i Rigsdagen kan være andet bekendt end at staa ved, hvad vi har gjort i disse Aar,

selv om der kan være begaaet Fejl. Vi vil ikke fragaa det Ansvar, vi har haft; saa kan man drage os til Ansvar, men vi staa ved det. Nogle af disse Afgørelser har selvfølgelig være truffet ud fra rene Fornuftgrunde, de har ikke været følelsesbestemte, for saa vilde vi have gjort noget andet, men vi har ladet os diktere af Fornuften til en vis Grad, idet vi har sagt som saa, at vi foretrækker den og den Ordning fremfor noget, der vil være værre; man kan let nok kritisere, men Grunden til, at vi valgte at indtage det Standpunkt, vi gjorde, var jo netop, at der paa den anden Side var Udsigt til noget endnu værre.

Men det drejer sig ikke blot om den Atmosfære, der ligesom udgik fra Ministeriet, fra Statsministeren. Det gav sig ogsaa Udtryk for det første i Regeringserklæringen af 26. Juni 1941, efter at Krigen med Rusland var brudt ud; da udtalte man, at nu var Krigen begyndt mod Rusland, Europas Fjende, og ganske vist var det Tyskerne, der stod i denne Kamp, men vi havde en Pligt alle sammen til at hjælpe med. Og man udsendte Cirkulæret af 1. Juni 1943 til Officererne om, at for saa vidt de gik med i denne Krig, beholdt de deres Anciennitet og kunde vente Forfremmelse; det Løfte kan vi ikke holde, det maa jeg indrømme, men at straffe dem med Fængsel indtil 6 Aar synes jeg er forkert — saa meget mere, som vi alle sammen formodentlig har læst Oluf Pedersens Bog, hvori han siger, at man i Samarbejdsudvalget drøftede, hvad man skulde gøre; for at Befolkningen ikke ligefrem skulde tro, at det var efter dansk Initiativ, det skete. At det var med vor Billigelse, var ingen i Tvivl om, men Spørgsmaalet var, om det ligefrem var efter Initiativ herfra; det var det selvfølgelig ikke, men det kunde jo ikke bringes til Befolkningens Kundskab.

Men ikke alene Atmosfæren, som dette Cirkulære var et Udtryk for, men ogsaa hvad vi direkte foretog os, maatte bidrage til Troen paa, at vi stod noget paa den Side. Jeg prøvede i Aftes at gennemtænke, om jeg kunde huske, rent umiddelbart, paa hvilke Punkter vi foretog saadanne Handlinger. Der var for det første det, at vi ophævede det kommunistiske Parti, og dernæst at man arresterede Kommunisterne; man indgik Antikominternpagten, man afskaffede vor Gesandt i Moskva, og man tillod Hvervning herhjemme; man udsendte en Meddelelse, hvori man sagde til menige og Officerer, at det var tilladt at gaa i denne Krigstjeneste, for det første ifølge Traditionen, men dernæst ogsaa ifølge Folke-